

2 TEISĖ Į VERTIMĄ RAŠTU IR ŽODŽIU

Jei yra kažkas, ko vaikas nesupranta, jis gali užduoti klausimus.

- Del kokio nusikaltimo jis yra kaltinamas.
- Kokiu būdu manoma, kad jis dalyvavo nusikaltime.
- Kokios yra jo teisės.
- Kaip vyksta baudžiamasis procesas.
- Kas dalyvauja baudžiamajame procese.

Jūsų vaikas turi teisę aiškiai ir paprastai būti informuotas apie tai:

1 TEISĖ Į INFORMACIJĄ

ŽINOKITE SAVO VAIKO TEISES!

Jei jis bus teisiamas

Bendrai finansuojama pagal Europos Sąjungos Teisingumo programą

Ši brošiūra buvo sukurta įgyvendinant projektą:

Child-Friendly JT

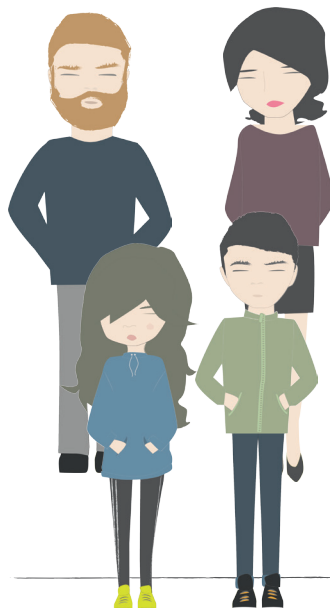
Nepilnamečių teisė gauti informaciją, vertimą raštu ir žodžiu vykdant baudžiamąjį procesą. Vaikams pritaikytų priemonių kūrimas
JUST-AG-2016-06-760674

Europos Komisijos parama šio leidinio rengimui nereiškia pritarimo jo turiniui, kuriame pateikiama autorių nuomonė, todėl Europos Komisija negali būti laikoma atsakinga už informaciją panaudotą šiame leidinyje.

ŽINOKITE SAVO VAIKO TEISES!

Jei jis bus teisiamas

Jei teisėsaugos institucijos įtaria ar mano, kad jūsų vaikas įvykdė nusikaltimą, ir jie pradeda baudžiamąjį procesą prieš jį, jūsų vaikas **turi teisę gauti aiškiai ir išsamią informaciją apie savo teises.** Galite padėti savo vaikui jas suprasti.

Ši skrajutė jums paaiškins šias teises

TEISĖJAI IR MAGISTRATAI

Tai žmonės, kurie nusprendžia dėl teismo proceso. Valstybė jiems suteikia galią teisį, skirti nusprendžius ir įsitikinti, kad jie yra vykdomi.

PROKURORAI

Tai vietos, kur sprendžiami konfliktai.

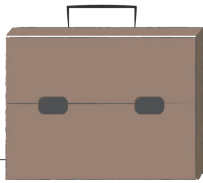
TEISMAS IR TRIBUNOLAS

Tai žmonės, dirbantys teismuose ar tribunoluose, pavyzdžiui, teisėjai, magistratai ir prokurorai.

KAS YRA TEISĖSAUGOS INSTITUCIJOS?

VAIKU TEISIŲ LAIŠKAS, AIŠKINAMAS JŲ MOTINOMS, TĖVAMS, AR TEISĖTIEMS GLOBĖJAMS

3 TEISĖ Į ADVOKATĄ

Jūsų vaikas turi teisę į advokatą, kuris jį gintų. Jis/ji gali paprašyti, kad atvyktų advokatas, kuriuo pasitiki. Jei vaikas neturi advokato ir yra įmanoma, kad jo sulaikymas yra sankcija – jam advokatas turi būti suteiktas iki teismo. Ši paslauga gali būti nemokama.

Ši teisė taip pat apima:

- Jūsų vaikas gali kalbėti su savo advokatu, kad gautų patarimų prieš kreipdamiesi į teismą ir (arba) tardomi teisinių institucijų.
- Vaiko advokatas gali lydėti jį, kol teisminės institucijos jį tardo, ir jis (ji) gali kalbėti gindamas tardomąjį.
- Vaiko advokatas gali lydėti jį atliekant tam tikrus policijos tyrimus ar renkant įrodymus.
- Visi jų pokalbiai su advokatu bus privati.

4 TEISĖ Į MOTINOS, TĖVO AR TEISĖTO GLOBĖJO INFORMAVIMĄ

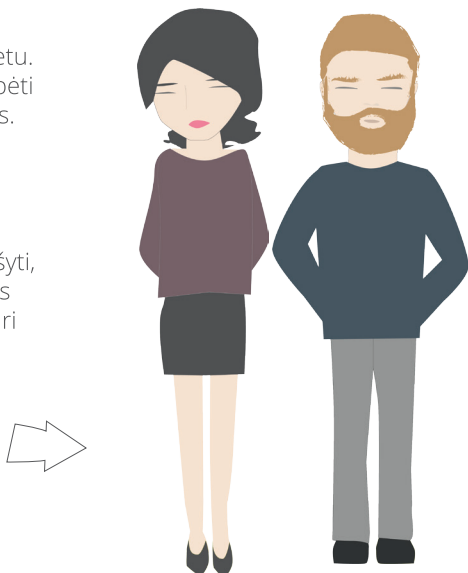
Jūsų vaikas turi teisę, kad iš sulaikymo vietoje dirbančių žmonių jūs gautumėte tokią pat informaciją kaip ir jie. Pavyzdžiui, jūs turėtumėte būti informuoti, kad jūsų vaikas yra įtariamas atlikęs nusikaltimą, kokios yra jo teisės, kokia yra baudžiamojo proceso eiga, kas dalyvaus jame, kokie yra tolimesni veiksmai ir pan.

Kai kuriais atvejais jūsų informavimas neatitinka jūsų vaiko interesų. Tokiais atvejais vaikas gali paprašyti, kad būtų informuotas kitas suaugęs asmuo. Tokį suaugusįjį turi patvirtinti valdžia.

5 TEISĖ BAUDŽIAMOJO PROCESO METU BŪTI LYDIMAM MOTINOS, TĖVO ARBA TEISĖTO GLOBĖJO

Jūsų vaikas turi teisę būti jūsų lydimas viso baudžiamojo proceso metu. Pavyzdžiui, kai jie turi kalbėti su teisėjais ar prokurorais.

Kai kuriais atvejais jūsų lydimas neatitinka jūsų vaiko interesų. Tokiais atvejais vaikas gali paprašyti, kad jį lydėtų kitas suaugęs asmuo. Tokį suaugusįjį turi patvirtinti valdžia.

6 TEISĖ Į INDIVIDUALŲ VERTINIMĄ

Jūsų vaikas turi teisę į individualų vertinimą. Specialistai jiems užduos klausimus apie jų šeimą, draugus, studijas ir kt.

Šis vertinimas atliekamas tam, kad teisėsaugos institucijos sužinotų vaiko individualius poreikius ir imtųsi priemonių, kurios, jų manymu, yra tinkamos jūsų vaiko atveju.

Paprastai vertinimas vyksta proceso pradžioje, prieš teismo posėdį.

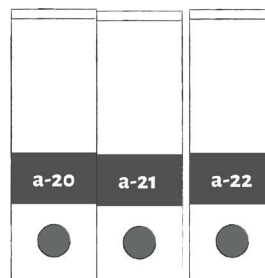
7 TEISĖ BŪTI IR DALYVAUTI TEISMO PROCESU

Jūsų vaikas turi teisę būti ir dalyvauti teismo procese. Tai reiškia, kad jie gali fiziškai dalyvauti teismo procese bei pareikšti savo nuomonę.

Jei jūsų vaikas negali atvykti į teismo posėdį, jis, esant tam tikroms sąlygoms, turi teisę prašyti naujo teismo proceso ar kito pobūdžio apeliacinio skundo.

8 TEISĖ GAUTI PRIEIGĄ PRIE BYLOS MEDŽIAGOS

Jūsų vaikas turi teisę susipažinti su dokumentais, susijusiais su jo byla. Jo advokatas taip pat gali turėti prieigą prie medžiagos.

9 TEISĖ Į JŲ PRIVATUMO APSAUGĄ

Jūsų vaikas turi teisę į privataus gyvenimo apsaugą viso proceso metu. Teismo procesas paprastai yra uždaras, arba teisėjas (teismas) gali nuspręsti surengti uždara bylos nagrinėjimą.

Tardymų įrašai taip pat nebus skelbiami viešai. Tai reiškia, kad juos matyti ir girdėti gali tik jūsų vaikas ir valdžios institucijos.

10 TEISĖ PATEIKTI APELIACIJĄ

Jei jūsų vaikas mano, kad jo teisių nepaisoma, jis gali pateikti skundą teisėsaugos institucijoms ir reikalauti, kad priimtas sprendimas būtų peržiūrėtas.